

ΕΝΗΜΕΡΩΤΙΚΗ ΣΥΝΑΝΤΗΣΗ
ΘΕΜΑ: "ΤΟ ΝΕΟ ΕΞΕΤΑΣΤΙΚΟ ΣΥΣΤΗΜΑ ΤΩΝ ΠΑΝΕΛΛΗΝΙΩΝ"
ΟΡΓΑΝΩΣΗ:
ΕΛΜΕ ΧΙΟΥ & ΕΝΩΣΗ ΓΟΝΕΩΝ & ΚΗΔΕΜΟΝΩΝ ΧΙΟΥ
ΧΩΡΟΣ:
ΑΙΘΟΥΣΑ ΕΚΔΗΛΩΣΕΩΝ 1^{ΟΥ} ΓΥΜΝΑΣΙΟΥ ΧΙΟΥ

ΗΜΕΡΟΜΗΝΙΑ:
ΤΕΤΑΡΤΗ 24 ΙΟΥΝΙΟΥ 2015

ΟΜΙΛΙΑΜΕΘΕΜΑ:
"ΒΗΜΑΤΑ ΠΡΟΣ ΤΗ ΣΩΣΤΗ ΕΠΙΛΟΓΗ ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΟΣ"

ΟΜΙΛΗΤΗΣ:
ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ - ΒΙΚΤΩΡ ΧΑΤΖΗΣΤΑΜΑΤΗΣ
Σύμβουλος Σταδιοδρομίας
ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΟΣ ΤΕΧΝΟΛΟΓΟΣ ΜΗΧΑΝΟΛΟΓΟΣ ΜΗΧΑΝΙΚΟΣ
ΕΠΙΜΟΡΦΩΜΕΝΟΣ ΣΤΟ ART DESIGN AND TECHNOLOGY IN THE UNIVERSITY OF MIDDLESEX

Κυρίες & Κύριοι,

Αρχικά νιώθω την ανάγκη, ως εκπαιδευτικός, να ευχαριστήσω τους συνδιοργανωτές της εκδήλωσης την Ένωση Λειτουργών Μέσης Εκπαίδευσης και την Ένωση Γονέων και Κηδεμόνων της Χίου για την τιμή στο πρόσωπό μου αναθέτοντάς μου να σας μιλήσω για ένα πολύ σημαντικό και επίκαιρο θέμα που αφορά την εισήγηση βημάτων για τη σωστή επιλογή επαγγέλματος για δύο λόγους:

- Γιατί η χώρα μας περνάει μια από τις μεγαλύτερες κρίσεις σε όλα τα επίπεδα και θα έπρεπε ο θεσμός της Συμβουλευτικής – Προσανατολισμού ως θεσμός επικούρησης του ανθρώπου να είναι στην πρώτη γραμμή βοήθειας και
- Διότι ειδικά για το θέμα μας η ερευνητική εικόνα παρουσιάζει δυο προβλήματα:
 - Το 1^ο πρόβλημα παίρνει την μορφή ελλείμματος επαγγελματικής πληροφόρησης στην Επαγγελματική Εκπαίδευση όπου σε έρευνα του Π.Ι το 2008 στο ερώτημα "Πιστεύεις ότι είσαι καλά ενημερωμένος για τα επαγγέλματα του Τομέα σου" ΟΧΙ απάντησε το 40,8% που ανέρχεται σε 4.735 μαθητές/τριες ενώ για το ενιαίο είναι επαρκές το 90,8% αλλά εδώ εμφανίζεται το 2^ο πρόβλημα που εστιάζεται στο ποιες είναι πηγές πληροφόρησης και συγκεκριμένα το ποιος δίνει την πληροφόρηση.
 - Η εικόνα στην προκειμένη περίπτωση είναι προβληματική αφού το 43,8% των μαθητών/τριων αναφέρει ως πρώτη πηγή τους καθηγητές του σχολείου αντίστοιχα για το Ενιαίο είναι 10,7% ενώ το μάθημα του Σχολικού Επαγγελματικού Προσανατολισμού στο Γυμνάσιο έρχεται ασθμαίνον και τελευταίο ως πηγή επαγγελματικής πληροφόρησης για τους μαθητές/τριες με μόλις 5,4% και 6,4% για το Ενιαίο Λύκειο. Για το

συγκεκριμένο θέμα θα αναφερθώ προς το τέλος της εισήγησής μου.
Αυτοί οι μαθητές/τριες θα κάνουν πιθανόν την επιλογή του ΑΡΚΑ:

“Είμαι ελεύθερος να σπουδάσω ότι θέλουν”

Η ανάπτυξη του θέματος θα μπορούσε να αποτελέσει αντικείμενο βιβλίου λόγω του όγκου και της συνθετότητας που το θέμα παρουσιάζει, ειδικά στις μέρες μας. Παρόλα αυτά, στον ελάχιστο χρόνο που διαθέτω θα προσπαθήσω αρχικά να προσδιορίσω το θέμα, στην συνέχεια να αναφέρω τα βήματα της σωστής επιλογής επαγγέλματος, ώστε να αγγίξουμε με τον τρόπο αυτό ακροθιγώς και με απλά λόγια κάποιες σημαντικές όψεις του θέματος, καταλήγοντας τελικά σε κάποιες χρήσιμες επισημάνσεις.

Το θέμα μας κατ αρχήν είναι καθαρά θέμα Συμβουλευτικής – Προσανατολισμού. Αυτό φαίνεται εξ ορισμού¹ αλλά και από τις βασικές λειτουργίες του θεσμού.

Τι σημαίνει όμως Σωστή Επιλογή Επαγγέλματος;

Η λέξη “επιλογή” σημαίνει κατ’ αρχήν Λήψη απόφαση μέσα από την διερεύνηση ενός αριθμού πιθανών λύσεων (τουλάχιστον δυο προτεινόμενων λύσεων) που πρέπει να επιλέξω την μία.

“Σωστή Επιλογή” Σημαίνει πως η απόφαση αυτή «παίρνεται με τον σωστό τρόπο»(Δημητρόπουλος Συμβουλευτική Προσανατολισμός β΄τόμος σ.234) και κάτω από νοητική και συναισθηματική ωριμότητα του ατόμου.

Τέλος, “Επάγγελμα” είναι η διαρκής δραστηριότητα, αμειβόμενη προς βιοπορισμό (Μουριάς, 2003 στο Κατσανέβας, 2009:136)

Επιλογή Επαγγέλματος σημαίνει συνεργασία: Ευατογνωσίας + Πληροφόρησης + Σωστής Επιλογής

Ας δούμε τώρα ποια είναι τα βήματα για την λήψη σωστής απόφασης στο πρόβλημα της επιλογής επαγγέλματος, η αντιμετώπιση του οποίου μεθοδολογικά θα προσεγγισθεί με την μέθοδο του project:

Βήμα 1^ο

Κατανόηση του προβλήματος της επιλογής επαγγέλματος και της σπουδαιότητας στη ζωή του ατόμου που αναλύεται σε θετική διάθεση για εργασία και για επίλυση του προβλήματος επιλογής επαγγέλματος

Η επιλογή επαγγέλματος αποτελεί ένα από τα δυο σημαντικότερα ζητήματα επιλογής που πρέπει

➤ ¹ Σχολικός Επαγγελματικός Προσανατολισμός: είναι ο θεσμός εφαρμοσμένος στο σχολικό περιβάλλον που προσπαθεί με την κάθε δραστηριότητα στην οποία συμμετέχει να γνωρίσει ο μαθητής τον εαυτό του, να συνειδητοποιήσει την εικόνα του, να μπορέσει να ονειρευτεί αλλά και να χαράξει σε ρεαλιστικές βάσεις τον άξονα της ζωής του. (Καλούρη-Αντωνοπούλου, 1993)

να απασχολούν το άτομο στην ζωή του. Το άλλο είναι οι "σημαντικοί άλλοι/ες". Ειδικά δε στην παραδοσιακή Ελληνική Κοινωνία η σύντροφος αν είναι αγόρι ο προβληματιζόμενος ή ο σύντροφος αν είναι κορίτσι η προβληματιζόμενη. Η σημαντικότητα της επιλογής επαγγέλματος είναι εγνωσμένη κυρίως για δυο λόγους:

- Συνδέεται άμεσα με την επιβίωσή του ατόμου σε μια οργανωμένη ανθρώπινη κοινωνία
- Εκεί θα αφιερώνει το άτομο τουλάχιστον το 1/3 του χρόνου της ημέρας στην καλύτερη περίπτωση

Θα πρέπει παράλληλα το άτομο να κατανοήσει πως θα πρέπει να εξοικειωθεί με την διαδικασία λήψης επαγγελματικής απόφασης αφού θα χρειαστεί όπως υπολογίζουν οι ειδικοί:

- να αλλάξει τουλάχιστον 5 φορές επάγγελμα στην ενεργό ζωή του με τα έως σήμερα Ελληνικά δεδομένα ενώ,
- με την συμπύεση των μισθών και τις νέες μορφές εργασίες πιθανόν να χρειάζεται περισσότερες από μια επιλογές επαγγέλματος που θα ασκεί το άτομο διαδοχικά στον κύκλο μιας ημέρας προκειμένου να επιβιώσει ο ίδιος και η οικογένειά του.

Σε ότι αφορά την διάθεση για επίλυση. Όταν λέμε διάθεση στο θέμα της εργασίας εννοούμε με απλά λόγια **τι γνωρίζω και τι σκέπτομαι σχετικά με την εργασία, πως νιώθω απέναντι στην εργασία και τι κάνω αφού έτσι σκέπτομαι και νιώθω**. Όπως γίνεται αντιληπτό για μας τους Συμβούλους η διάθεση έχει τα χαρακτηριστικά της στάσης και η θετική διάθεση είναι το πρώτιστο προκειμένου να λυθεί το πρόβλημά μας. Για να γίνει αντιληπτή η συμβολή του στην επίλυση του προς εξέταση ζητήματος αξίζει να τεθεί το ερώτημα:

Τι σημασία έχει να επιλεγεί τελικά ένα επάγγελμα αν το άτομο δεν έχει θετική διάθεση να εργαστεί;

Βήμα 2^ο

Συλλογή, ανάλυση και επεξεργασία "όλων" των παραγόντων και πληροφοριών που απαιτούνται για την επίλυση του προβλήματος της επιλογής επαγγέλματος.

Είναι ίσως το δυσκολότερο βήμα αφού οι πληροφορίες που απαιτούνται σχετίζονται με πολυσύνθετους αλλά και ευμετάβλητους παράγοντες ειδικά κατά την περίοδο της εφηβικής ηλικίας. Οι σημαντικότεροι παράγοντες και πληροφορίες είναι:

- Ατομικοί
- Περιβαλλοντικοί

Οι Ατομικοί αφορούν το ίδιο το άτομο και οι σημαντικότεροι είναι:

Κληρονομικοί-Βιολογικοί αλλά και Επίκτητοι. Οι παράγοντες αυτοί έχουν άμεση σχέση με την προσωπικότητα του ατόμου, την εαυτοεικόνα δηλαδή την ταυτότητά του που δομείται ως εαυτογνωσία και εαυτοαντίληψη και που σχετίζεται άμεσα με την εαυτοεκτίμησή του.

Σε ότι αφορά την ανάλυση και επεξεργασία των δεδομένων των Ατομικών παραγόντων και πληροφοριών είναι δυνατή μια πρώτη ανάγνωσή της με την χρήση αυτοματοποιημένων test. Τα test πρέπει να είναι αξιόπιστα, έγκυρα και σταθμισμένα και έχουν διαγνωστικό χαρακτήρα είναι το ανάλογο με ιατρικούς όρους μιας ακτινογραφίας, αξονικής ή μαγνητικής τομογραφίας. Δίνουν χρήσιμη πληροφόρηση στον ειδικό αλλά δεν είναι πανάκεια και για "πάσαν νόσον". Προσοχή λοιπόν η χορήγησή τους θα πρέπει να πραγματοποιείται από ειδικό που ονομάζεται Σύμβουλος Σταδιοδρομίας και ο οποίος θα κρίνει αν θα πρέπει να δοθεί test και πιο από τα υπάρχοντα. Προσοχή! Θα πρέπει να ερωτηθεί επιπρόσθετα από τον συμβουλευόμενο αν είναι Πιστοποιημένος στα συγκεκριμένα ψυχομετρικά εργαλεία που χρησιμοποιεί.

Οι Περιβαλλοντικοί βρίσκονται έξω από το άτομο επηρεάζοντάς το.

Σε ότι αφορά ειδικά τους Περιβαλλοντικούς παράγοντες και πληροφορίες καθώς και την σύνθεση ατομικών και περιβαλλοντικών παραγόντων και πληροφοριών είναι μια δύσκολη και ορισμένες φορές χρονοβόρα υπόθεση που απαιτεί επιστημονικές και εμπειρικές γνώσεις για να αποβεί επιτυχής και ως εκ τούτου καλό θα ήταν να πραγματοποιείται σε συνεργασία με έναν έμπειρο Σύμβουλο Σταδιοδρομίας όπως και τα επόμενα βήματα.

Βήμα 3^ο

Διαμόρφωση όλων των πιθανών λύσεων που μπορούν να δοθούν στην επιλογή επαγγέλματος.

Βήμα 4^ο

Swott analysis. Καταγραφή δυνατών και αδύνατων σημείων της κάθε προτεινόμενης επιλογής επαγγέλματος από διάφορες οπτικές και επίπεδα.

Βήμα 5^ο

Επιλογή της καλύτερης δυνατής λύσης που να καταλήγει σε ένα συγκεκριμένο επάγγελμα.

Βήμα 6^ο

Δοκιμαστική εφαρμογή της συγκεκριμένης λύσης όταν και όπου αυτό είναι εφικτό.

Βήμα 7^ο

Αν η λύση ικανοποιεί τότε το πρόβλημα έχει λυθεί αλλιώς επεμβαίνω στο κατάλληλο βήμα διορθωτικά.

Ολοκληρώνοντας σχεδόν την εισήγησή μου θα ήθελα να επιστήσω λίγο την προσοχή σας στην εύρεση του επαΐοντα ή ειδήμονα ή ειδικού στο θέματα Συμβουλευτικής-Προσανατολισμού που δεν είναι άλλος από τον Σύμβουλο Σταδιοδρομίας που προανέφερα. Για να καταλάβετε τι εννοώ θα σας δώσω δυο παραδείγματα:

Παράδειγμα 1^ο

Όταν πονάει το δόντι μας. Που καταφεύγουμε;

Στον Οδοντίατρο.

Όταν όμως έχω ένα εξειδικευμένο πρόβλημα και πρέπει τοποθετηθεί ένα εμφύτευμα, που θα πρέπει να καταφεύγω;

Στον Εμφυτευματολόγο και όχι στον οδοντίατρο ή τον χειρουργό οδοντίατρο (γναθοχειρουργό) κλπ.

Παράδειγμα 2^ο

Όταν έχω μια απορία σε κάποιο μάθημα. Που απευθύνομαι;

Στον Καθηγητή μου.

Όταν όμως έχω το πρόβλημα με την επιλογή σπουδών ή επαγγέλματος, που θα πρέπει να καταφεύγω;

Στον Σύμβουλο Σταδιοδρομίας και όχι στον Καθηγητή ή τον Φροντιστή, τον Ψυχολόγο ή τον Ψυχίατρο κλπ.

Δεν αναφέρθηκα τυχαία στα επαγγέλματα αυτά παρά μόνον διότι ανήκουν στα λειτουργήματα και κυρίως στους "θεσμούς επικούρησης του ανθρώπου" (Δημητρόπουλος Συμβουλευτική Προσανατολισμός β' τόμος σ.35) έχοντας πολλά κοινά στοιχεία ορολογίας.

Ποιο είναι όμως το συμπέρασμα στις δυο προαναφερόμενες περιπτώσεις;

Το συμπέρασμα είναι πως σε περίπτωση που δεν υπάρχει ευοίωνη εξέλιξη αλλά η κατάσταση του ατόμου είναι στην καλύτερη των περιπτώσεων αναστρέψιμη τότε σίγουρα έχει χαθεί πολύς πόνος, χρόνος και χρήμα γεγονός που θα είχε, το πιθανότερο, αποφευχθεί αν το άτομο είχε προβεί από την αρχή στην σωστή επιλογή προσώπου.

Ποιος είναι όμως ο Σύμβουλος Σταδιοδρομίας;

Είναι ο λειτουργός που έχει βασικό Πτυχίο Τριτοβάθμιας Εκπαίδευσης κυρίως Παιδαγωγικών, Ψυχολογικών, Οικονομικών και Κοινωνικών σπουδών και έχει μεταπτυχιακή ειδίκευση **τουλάχιστον** 500 ωρών στον θεσμό της Συμβουλευτικής-Προσανατολισμού. Είναι ο λειτουργός που συμβουλεύει, το άτομο στην εξελικτική του πορεία και περιλαμβάνει «το σύνολο των ενασχολήσεων του ατόμου στην επαγγελματική – επιστημονική του ζωή, είτε αμειβόμενων είτε, κάποτε μη αμειβόμενων.» (Δημητρόπουλος Συμβουλευτική Προσανατολισμός β' τόμος σ.27) Δυο καλά παραδείγματα αποτελούν οι απόφοιτοι του Μεταπτυχιακού της Φιλοσοφικής Σχολής του Καποδιστριακού Πανεπιστημίου Αθηνών και του Προγράμματος Ειδίκευσης Συμβουλευτικής Προσανατολισμού της Ανώτατης Σχολής Παιδαγωγικής & Τεχνολογικής Εκπαίδευσης (ΑΣΠΑΙΤΕ). Καλό επίσης είναι ο Σύμβουλος Σταδιοδρομίας που θα επιλέξουμε να έχει και αρκετή εμπειρία στον θεσμό της Συμβουλευτικής Προσανατολισμού (ΣΥ-Π).

Τελειώνοντας πρέπει να **επισημανθούν** ακόμη τα ακόλουθα:

1. Η κοινωνία μας έχει ξεπεράσει το θέμα πως όταν πηγαίνει ο γονιός το παιδί του στον Ψυχολόγο το πάει στον τρελογιατρό. Το θέμα έχει απομυθοποιηθεί.

2. Ο εκπαιδευτικός του Φροντιστηρίου αν δεν έχει τις προαναφερόμενες προϋποθέσεις δεν είναι Σύμβουλος Σταδιοδρομίας.
3. Οι Σύμβουλοι Σταδιοδρομίας αποτελούν σήμερα στην καλύτερη περίπτωση περίπου το 0,5% του συνόλου των εκπαιδευτικών. Είναι ελάχιστοι. Άρα πρέπει να ψάξουμε λίγο για να τους βρούμε.
4. Στο σημείο αυτό πρέπει να καταγγείλω επιεικώς ως απαράδεκτη την απόφαση της προηγούμενης ηγεσίας του Υπουργείου Παιδείας Δια Βίου Μάθησης και Θρησκευμάτων να αναστείλει την λειτουργία των ΓραΣΥ και να καταργήσει τα ΓραΣΕΠ, όπου στις περισσότερες περιπτώσεις εξειδικευμένοι Σύμβουλοι παρείχαν **δωρεάν** τις υπηρεσίες τους στους μαθητές/τριες και μάλιστα σε μια εποχή κρίσης όπου ο Επαγγελματικός Προσανατολισμός θα έπρεπε να αποτελεί δυναμικό εργαλείο άμβλυνσης της επαγγελματικής κρίσης. Και για να είμαι αντικειμενικός υπήρχαν προβλήματα στον θεσμό αλλά ακολουθήθηκε η τακτική του αποκεφαλισμού του θεσμού και όχι της θεραπείας και της βελτίωσής του.

Τέλος:

Είναι κρίμα να σπαταλούν οι γονείς υπέρογκα χρηματικά ποσά και οι μαθητές τόσο κόπο και χρόνο και να μην εξετάζουν βασικές προϋποθέσεις ελαχίστου κόστους που θα αποσοβήσουν πιθανόν μια επένδυση ζωής σε ένα αμφίβολο επαγγελματικό μέλλον ή θα πραγματοποιούν σπουδές για τις σπουδές.

Ευχαριστώ!!!